



Çöpçü bile olsan en iyisini yap

Bu hafta çok ilginç bir konuyu ve çok renkli bir konuşumuzu köşemize taşıdık. Adli bilimler alanında gerek ulusal gerek uluslararası alanda bir otorite olan, sağlık ve tıp alanında her bilimsel etkinliğe bizzat katılan bir duayen isim Prof.Dr. Hamit HANCI konuşumuz oldu. Hamit Hoca tek başına bir bilimsel komisyon gibi gece gündüz çalışan, adli bilimler, mobbing, DNA, trafik ve şiddet gibi konularda Türkiye’de otorite olarak kabul edilen bir öğretim üyesi. Ankara Üniversitesi Adli Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü’nü sürdürüyor.

Türkiye’de Adli Tıp alanında öncülük yapan, 200’den fazla bilimsel makalesi bulunan, yazdığı kitaplarla öncülük yapan, Ankara Tıp’ta Türkiye’de ilk Adli Hemşirelik, Adli Antropoloji, Adli Entomoloji, Adli Diş Hekimliği, Adli Sanat Laboratuvarlarını kuran Ankara Üniversitesi Adli Tıp Anabilim Dalı’nda 9 yıl başkanlık yapan şu an aynı Üniversitede Adli Bilimler Enstitüsü Müdürü olan ve aslında çok kez duayen olarak tanıtılan Prof. Dr. Hamit Hancı, mesleğinin 27. yılına kadar yaptığı çalışmaları, yolu kesildikçe ilklere imza atmasını, açık bir şekilde anlattı. Adli tıp alanında birçok ilke imza atarak laboratuvarlarını kuran, ilk kitapları yazan ve ilk çalışmaları yapan Prof. Dr. Hamit Hancı, ilk defa hekim hakları, tıp hukuku konularını gündeme taşıyarak “Adli Tıbbın Öncüsü” diye anılıyor. Türkiye’de ilk kimyasal ve biyolojik silahları gündeme getiren Prof. Dr. Hancı, alanında yazdığı kitapları, “Çöpçü bile olsan en iyisini yap” hayat felsefesini, “Türkiye Adli Tıp Akademisi” projesini ve hedeflerini anlattı.

Veli Sarıtoprak: Sizi tanıyabilir miyiz? Hangi sivil toplum kuruluşlarında görevleriniz var?

1963 yılında İzmir’de doğdum. Annem Esin Hancı, Babam Tarih’te uzun yıllar müdür olarak çalışan Ekrem Hancı . 3 yaşında babamın görevi nedeniyle Aydın’a yerleştik. Yarı Aydınlı da sayılırım. 7 Eylül İlkokulu ve Gazipaşa Ortaokulu Aydın’da okudum. Evde çok yaramaz, okulda çok sakın bir çocuktum. İzmir Atatürk Lisesi’ni bitirip fen puanında Türkiye çapında ilk 50 içerisine girerek 1980 yılında Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi’ni kazandım. 1986 yılında mezun oldum ve Artvin Yusufeli ilçesi, Sarıgöl Sağlık Ocağı’nda zorunlu hizmetimi yaptım.

Hayatımda her daim “sevdiğim işi yapmak değil, yaptığım işi sevmeliyim” diye düşünürüm. Ben hastayla ilgilenmeyi çok severdim, herkes benden fizik tedavi, psikiyatri ya da tamamlayıcı tıp beklerken Adli Tıp’ı seçtiğimde çok şaşırdılar. Bölümüne severek isteyerek başladım. Adli Tıp eskiden içine kapalı bir alandı şimdi dışa açıldı. TUS sınavını kazanarak 1988’de Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Ana Bilim Dalı’nda ihtisasa başladım. 1992’de Uzman, 1994 yılında, 31 yaşında Doçent oldum. Hep, “bu benim mesleğim olacak en iyisini yapmalıyım” diye düşündüm.

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı Öğretim Üyesi olarak Türkiye’de ilk kez tıp fakültelerinde “Hekimin Yasal Sorumlulukları- Tıp Hukuku” ile “İnsan Hakları İhlallerinde Raporlama” derslerini müfredata koydum. O zaman herkes bana gülüyordu, “sağlığın hukuku mu olur” diye.

1996-2000 yıllarında İzmir Tabip Odası’nda Onur Kurulu Üyesi ve Türkiye Trafik Güvenliği Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı görevlerinde bulundum.

Hasta Hakları Derneği Yönetim Kurulu’nda 2. Başkanlık görevini üstlendim.

Türkiye Çocuklara Yeniden Özgürlük Vakfı İzmir Şubesi yönetim kurulu üyeliği yaptım.

İzmir’de Çocuk Platformu Yürütme Kurulu üyeliği ve Aromaterapi ve Fitoterapi Derneği 2. Başkanlığı görevini yürüttüm. 2001 yılında Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim dalına Profesör ve anabilim dalı başkanı olarak atandım. 2010 yılına kadar başkanlık görevimi sürdürdüm. Adli Tıp Kurumu Kanun tasarısında Alt komisyona görüş hazırladım. İlk kez düzenlenen “Sağlık Çalışanlarının Hakları” Sempozyumunun başkanlığında bulundum. Ankara Üniversitesi Tıp, Hukuk, Diş Hekimliği Fakülteleri, Türkiye Adalet Akademisi, GATA, Polis Akademisi, TOBB ETÜ, Jandarma Okullar komutanlığı, Kriminal Polis Laboratuvarları, Emniyet Genel Müdürlüğü TUBİM

(Uyuşturucu İzleme Merkezi), EGM KOM Köpek Eğitim merkezi öğretim üyeliklerinde bulundum.

Tıp Hukuku Derneği Kurucu Yönetim Kurulu Üyeliğinde bulundum. Halen Adli Bilimciler Derneği Başkanı, Mobbing Mücadele Derneği 2. başkanımym.

Dünyada ilk kez düzenlenen, Adli Bilimler ve Spor Kongresi ile yine ilk kez düzenlenen Türkçe Konuşan Adli Bilimciler Kongreleri düzenleme kurulu başkanlığı yaptım.

Anadolu Adli Bilimler Kongreleri düzenleme kurulu başkanımym.

EGM TUBİM (Türkiye Uyuşturucu Bağlımlılığı İzleme Merkezi) Bilim kurulu üyesiyim.

Şu an Ankara Üniversitesi Adli Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü’nü Sürdürüyorum

İzmir Kültür ve Dayanışma Derneği Başkanımym

Dünya Ahıska Türkleri Birliği’nin (DATUB) dünyadaki 70 meclis üyesinden biriyim

Türk Sanayi İşadamları Vakfı (TUSİAV) Bilim Kurulu Başkanımym.

ADLİ BİLİMLERİN 50’DEN FAZLA ALT DALI VAR

Veli Sarıtoprak: Türkiye’de Adli Tıp denince hangi organizasyonlar akla geliyor?

Hayatımda her daim “sevdiğim işi yapmak değil, yaptığım işi sevmeliyim” diye düşünürüm. Ben hastayla ilgilenmeyi çok severdim, herkes benden fizik tedavi, psikiyatri ya da tamamlayıcı tıp beklerken Adli Tıp’ı seçtiğimde çok şaşırdılar. TUS sınavını kazanarak 1988’de Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Ana Bilim Dalı’nda ihtisasa başladım. 1992’de Uzman, 1994 yılında, 31 yaşında Doçent oldum. Hep, “bu benim mesleğim olacak en iyisini yapmalıyım” diye düşündüm.

Adli Tıp son 10 yılda kabuğundan çıktı. Diğer alanlarla çalışan ve adli bilimlere doğru evrimleşen çok daha geniş bir alan oldu. Daha sosyalleşti. Dünyadaki bütün gelişmeleri izleyen bir alan halini aldı.

Adli Tıp’ın temel görevi, otopsileri yapmak, ölüm sebeplerini ve zamanını saptamak, adli bir olaya yönelik insan vücudu üzerindeki darb izlerini tesbit etmek ve cinsel saldırılarda delil saptamaktır.Ülkemizde Adli Tıp hizmetleri Adalet Bakanlığına bağlı Adli Tıp Kurumu ve üniversitelerin Tıp Fakülteleri Adli Tıp Anabilim Dallarından verilmekte.Dışarıdan bakıldığında sadece otopsi yapılan ve adli rapor verilen bir bilim alanı olarak görülen Adli Tıp son yıllarda bir çok bilim dalıyla ortaklaşa çalışır hale gelmiştir.

Adli Bilimler ise; Tıp, Fen ve Sosyal Bilimler alanlarındaki bilgilerin adaletin hizmetine sunulmasıyla ilgilenen bir daldır. Geniş yelpaze içerisinde tıp bilimlerinde,uzman hekim ve diş hekimi; fen bilimlerinden kimyacı, eczacı, antropolog , biyolog, zoolog, botanikçi, toksikolog, makine, elektrik ve elektronik mühendisleri; sosyal bilimlerden ise hukuk fakültesi mezunları, hakim, savcı, avukat, polis akademisi mezunları, psikolog, pedagog, sosyolog ve hatta iletişim fakültesi mezunları yerini almaktadır. Bu meslek sahipleri Adli Tıp veya Adli Bilimler Enstitüleri’nde Master ya da Doktora şeklinde bu eğitimi almaktadır.

Adli Bilimlerin; Adli Psikiyatri, Adli Psikoloji, Adli Entomoloji, Adli Palinoloji, Balistik, Yan-ğın ve Kundaçlılık Araştırmaları, Adli Bişim, Adli Sanat, Adli Antropoloji, Adli Toksikoloji, Adli Diş Hekimliği, Adli Belge İncelemesi, Adli Hemşirelik, Adli Otomotiv, Adli Animasyon, Adli Hemogenetik, Adli Görüntüleme, Adli Meteoroloji, Adli Veteriner Hekimlik gibi 50’den fazla alt alanı vardır.

Bu enstitülerin kuruluş amacı temelde adalet sistemine bilir kişi yetiştirmektir. Bilim ve teknolojinin suç çözümlemelerinde randımanlı bir şekilde kullanılabilmesini sağlamaktır.

Günümüzde İstanbul ve Karadeniz Teknik Üniversiteleri’ne bağlı birer Adli Tıp Enstitüsü ile Ankara Üniversitesi ve Polis Akademisi’ne bağlı birer Adli Bilimler Enstitüsü mevcuttur. Ankara Üniversitesi Adli Bilimler Enstitüsü,

adli bilimlerin tüm alanlarının geliştirilmesi , bu konuda uzman personel yetiştirilmesi ve adalet sistemine rutin hizmetler verilmesi amaçlarını gütmektedir.

Bu konuda Başta Sayın Rektör Prof. Dr. Erkan İBİŞ olmak üzere Ankara Üniversitesi Rektörlüğü ve tüm üniversite bölümleri bizleri desteklemektedir.

Bilirkişilik sistemi ve adli bilimler alanlarını geliştirebilirsek, ağır işleyen adalet sisteminin daha hızlı çalışmasında ve daha kesin olarak sonuçlara gitmesinde vesile olabiliriz. Sayısı yeterli olmayan adli tıp uzmanı, adli diş hekimi, adli antropolog, adli bilişimci ve DNA uzmanlarının sayısının artırılmasına yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

Veli Sarıtoprak: Adalet Bakanlığı Adli Tıp Kurumu ile aynı işi mi yapıyorsunuz? Sizin farkınız nedir?

Adalet Bakanlığı’na bağlı Adli Tıp Kurumu ülkemizde çeşitli ilerde örgütlenmiş olarak otopsileri ve yaralanan, saldırıya

Tıp Kurumu ve üniversitelerin mutlaka bir eşgüdüm ve işbirliği içinde çalışmaları gerekir.Üniversitelerin bilimsel alt yapısı ile kurumun olgu sayısındaki fazlalık bir araya getirilmeli.

Veli Sarıtoprak: Adli Tıp teknolojisinin gelişimi ve Türkiye’deki uygulamalar yeterli mi? Bir uzman, bir otorite olarak tavsiye ve önerileriniz neler?

Türkiye’de teknoloji açısından bir sorun yok. Dünyayla eşgüdüm halinde çalışılıyor. Adalet Bakanlığı’na bağlı Adli Tıp Kurumu bir bakanlığa bağlı, atamaları bakanlık tarafından yapılmakta. Bu hal zaman zaman hem ülke çapında hem de uluslararası alanda özerklik açısından eleştirilere yol açmakta.

Son yıllarda bilirkişilik kurumlarının bağımsız olmadığı iddiaları çok sık gündeme gelmektedir.Mali açıdan ve atanma açısından bağımsızlığın gerekliliği yurt dışından ülkemize bilimsel amaçlı ziyarete gelen hukukçular ve adli bilimciler

Türkiye’de teknoloji açısında bir sorun yok. Dünyayla eşgüdüm halinde çalışılıyor. Adalet Bakanlığının bağlı Adli Tıp Kurumu bir bakanlığa bağlı, atamaları bakanlık tarafından yapılmakta. Bu hal zaman zaman hem ülke çapında hem de uluslararası alanda özerklik açısından eleştirilere yol açmakta.

MOBBING VE AGROTÖRÖR ÜZERİNE ÇALIŞILMALI

Adli Bilimlerin tüm alanlarını geliştirilip dünya çapında bilimsel düzeye çıkarılması için tüm yönetici ve üniversiteler aktif çalışmalıdır.

Adli Animasyon ve Yeniden Yüzlendirmenin mahkemelerde bilirkişi görüşü olarak sunulmasının önü açılmalıdır.

Hayvan Adli Tıbbı ya da Adli Veteriner Hekimlik geliştirilmelidir.

Kavramsal otopsi, Psikolojik otopsi, Adli Hidrobiyoloji, Adli Mücevher (Forensic Jewellery) gibi henüz yeni konular üzerine eğilinmelidir.

Henüz terminoloji olarak yasalara girmemiş olan mobbing, nefret suçları, agrotörör kavramları için önleyici uygun düzenlemeler yapılmalıdır.

Disiplinler arası işbirliği daha da geliştirilmesi, yeni alanlar ile ilişki kurularak iz bulma ve sürmedeki yöntemler daha etkin hale getirilmelidir. Ayrıca Türk Dünyası Adli Bilimcilerini bilimsel anlamda bir araya getirecek ve bilgi alışverişini sağlayacak Türk Dünyası Adli Bilimciler Konfederasyonu (Türk Adbilkon) kurulmalıdır.

DNA BANKASI BİR ZORUNLULUK

Veli Sarıtoprak: Olay yeri delil toplamasında son gelişmeler neler? Milli DNA Bankası kuruluşu hangi aşamada?

Olay yeri delil toplaması ülkemizde Polis ve Jandarmanın yürüttüğü bir görev. Her iki kurum da bu alanda son derece gelişmiş ve sürekli eğitimlerle personellerini dinamik tutmakta.

Birkaç yıl önce Adalet Bakanlığı, “DNA verileri ve Türkiye milli DNA veri bankası kurulması hakkında kanun tasarısı” taslağı hazırladı. Amaç; “kimlik tespiti veya adli amaçla DNA örneklerinin alınması, analiz yapılması, verilerin saklanması, verilerden yararlanılması” idi.

Sanık ya da mağdurdan alınan DNA örnekleri bu bankada saklanacak. Herhangi bir olayda elde edilen veriler, parmak izinde olduğu gibi arşivdeki bilgilerle kıyaslanacak.

Ne yazık ki bu kanun güdük kaldı. DNA bankası kurulması artık bir zorunluluk... Amaç, suçla “daha etkin bir mücadele”.Suçla mücadele için Milli bir DNA Bankası gereklidir. Bu yasayla önemli bir açık kapatılmış olacaktır. Bununla birlikte konuyla ilgili istisnar yaratabilecek en ufak bir açık kapı bırakılmamalıdır. Konu bilimsel bir konu olarak ele alınıp kişi ve kurumların etkisinden arındırılmalıdır.Konuyla ilgili Adli Bilimciler Derneği bir görüş hazırlamıştır.

Veli Sarıtoprak: Siz aynı zamanda Adli Bilimciler Derneği başkanınız. Dernek ve çalışmaları hakkında neler söyleyebilirsiniz?

Adli Bilimciler Derneği(ADBİD) 17 Mayıs 2001 tarihinde Ankara’da kurulmuştur. Dernek, adli bilimlerin tüm alanlarında bilimsel etkinlikler düzenlemek ve hukuksal görüşler hazırlamak amaçındadır.Adli Bilimlerin hemen tüm alanlarına ait komisyonları olup alanları gelişmesi için kurs ve kongreler düzenlemektedir.

Türkiye’nin ilk adli diş hekimliği, adli antropoloji, adli nükleer bilimler, tıp hukuku, adli biyoteknoloji, adli bilişim kurslarını; dünyadaki ilk Adli Bilimler ve Spor Kongresi ile Türkçe Konuşan Adli Bilimciler Kongrelerini düzenleyen derneğimiz, her yıl Anadolu Adli Bilimler Kongrelerini gerçekleştirmektedir.

Bunların yanı sıra Haziran 2013’te İstanbul Adli Bilimler Eğitim ve Araştırma Vakfı tarafından, Ankara da kurulan Anka Teknoloji Üniversitesi bünyesinde ülkemizde ilk olarak Adli Bilimler Fakültesini oluşturuldu. Vakfın Amacı, Adli Bilimler alanında eğitim kurumları kurmak ve faaliyetlerde bulunmak. Adli Bilimlerin tüm alanlarını geliştirmek. Bu vakfın da aktif üyesiyim.



Türkiye’nin ilk adli diş hekimliği, adli antropoloji, adli nükleer bilimler, tıp hukuku, adli biyoteknoloji, adli bilişim kurslarını; dünyadaki ilk Adli Bilimler ve Spor Kongresi ile Türkçe Konuşan Adli Bilimciler Kongrelerini düzenleyen derneğimiz, her yıl Anadolu Adli Bilimler Kongrelerini gerçekleştirmektedir.

uğrayan, sakatlanan ya da göz altına alınan insanların muayenelerini yapmaktadır.Daha çok rutin hizmetler için kurulmuş bir kurum olup genel merkezi İstanbul’dadır.Tıp Fakülteleri Adli Tıp Anabilim Dallarını otopsi dışında tüm diğer hizmetleri ve raporları vermekte.

Enstitülerin rolleri daha karmaşık. Tıp dışındaki meslek gruplarını da bir araya getirme rolleri var. Hem rutin hizmetleri yapmak hem de alanlar arası koordinasyonu sağlamak zorundalar.

Adli Tıp Kurumu yoğun bir iş yükü altında olup, bu nedenle raporlar aylarca bekleyebilmektedir.Üniversitelerde ise o kadar yoğun iş yok. Buna karşın çok sayıda öğretim üyesi var. Adli

tarafından çok sık olarak vurgulanmaktadır. Konuyu tamamen tarafsız bir şekilde ele alarak bir beyin fırtınası yapıp, arkadaşlarla birlikte bir bilirkişilik kurumu modeli oluşturulmaya çalıştık.

Suçların çeşitlendiği, her gün yenisinin eklendiği, suç işleyenlerin daha gelişmiş yöntemler kullandığı dünyamızda, kolluk güçlerine ve adli organlara gerekli desteğin sağlanması her zamankinden daha büyük önem arz etmeye başlamıştır.

Geleneksel yöntemlerle bulunamayan suçluların bulunmasında, suçun büyük bir doğrulukla saptanmasında adli bilimler önemli katkılar sağlayacaktır.